

Dokumentet antaget av UPS styrelse 2017-06-14.

UPS sammanfattande synpunkter och kommentarer på Mål och Budget 2018 - 2020.

Ålderism.

Svenskarnas uppfattning om äldre människor är väldigt negativ. Begreppet ålderism som kan definieras enligt gerontologiprofessorn Lars Andersson på följande sätt; "fördomar och stereotypa föreställningar som utgår från en människas ålder och som kan leda till diskriminering" är en beteckning på detta.

World Values Survey (WVS) har gjort en världsomspännande undersökning på området och dess generalsekreterare Bi Puranen har med anledning av resultatet sagt "när människor i det egna landet får ranka olika åldersgruppers sociala position, så rankar vi i Sverige de äldres position som näst lägst i världen". Det innebär att Ålderism trivs i Sverige och därmed också i Uppsala.

Ålderism är lätt att avfärda som icke existerande eftersom det ses som självklart att man åldras. Den negativa attityden till åldrande som WVS belyser är inte tillräckligt för att förklara ålderism. Bristande politisk representation, teknisk okunnighet och bilden i media är också viktiga faktorer som bidrar till svenskarnas nedvärderande syn på äldre.

Mål och Budget 2018-2020 skulle kunna förbättra människors syn på äldre genom att ge varje avsnitt (nämnd) och inte enbart äldreavsnittet, en särskild skrivning om äldres situation och behov.

Trafikmiljö.

Den utglesning och de indragningar av hållplatser som Kollektivtrafiknämnden har beslutat om kommer att leda till stora försämringar för äldre personer med gångsvårigheter. Den nya linjedragningen har helt anpassats till den arbetande befolkningen. Det är en tydlig diskriminering gentemot de äldre. Uppsala kommun betalar stora pengar till kollektivtrafiken, tyvärr utan att yrka på förbättringar för äldre människor. Bussarnas bekvämlighet och handikappanpassning måste förbättras.

Om Uppsala ska leva upp till den bästa cykelstaden måste åtskilliga åtgärder vidtas för att gångtrafikanter, cyklister och bilister ska kunna samsas på Uppsalas trånga gator.

- Tydlig åtskillnad mellan trafikslagen måste göras.
- Återkommande problem är cyklister på gångbanorna. Någon övervakning av detta finns inte.
- Cykelbanor väl separerade från gångbanor är nödvändiga.
- Gåfartsgator upplevs som riskfyllda för den som inte ser eller hör så bra.
- Ljusreglerade övergångsställen är bra – förutsatt att den gröna fasen är så lång att man hinner över innan det blir röd gubbe – det är inte möjligt överallt i Uppsala.
- Gatubeläggning med smågatsten är ett elände för den som förlitar sig på rollator eller rullstol.
- Utglesningen av hållplatser inom kollektivtrafiken leder, inte bara till längre gångavstånd den hindrar även människor med gångsvårigheter att åka kollektivt.
- Resmål av särskild betydelse för äldre måste vara försörjda med kollektivtrafik, bl. a vårdcentraler, särskilda boenden, träffpunkter, livsmedelsbutiker och postservice. Den reducering och utglesning av hållplatser som kommer att ske i augusti 2017 kommer att hindra människor att ta sig ut, öka biltrafiken och färdtjänståkandet.
- Bytespunkter i kollektivtrafiken måste vara utformade så att det är lätt att orientera sig och finna rätt buss utan att utsätta sig för trafikfara.
- Tidtabeller på hållplatser måste vara läsbara, dvs. på rätt höjd och försedda med läsbar text.
- Återinför busstidtabeller i katalogform, som kan läggas ut i bussarna.
- Busstrafiken måste vara avgiftsfri mellan kl 09 och 15 för att dels möjliggöra ett socialt liv och i någon mån styra bort resande från rusningstiderna. – De påstådda kalkylerna som hävdar att detta är dyrt har aldrig redovisats och måste därför betvivlas – att fylla ut tomma bussplatser med pensionärer kostar inget. En enda undanröjd trafikolycka med inblandad pensionär betalar mer än väl eventuellt bortfall av biljettintäkter.
- Allmänna kommunikationer såsom handikappanpassade nighbussar och de gula bussarna måste man kunna gå på med rollator i fram. (det går inte idag) Det är svårt att gå med rollator från mitten av bussen fram till förarplatsen för att betala.

- Inga trottoarer ska slutta ner mot gatan. Det är väldigt svårt att gå med rollatorer, kryckor och käpp på sådana gångvägar.

Mål och Budget 2018-2020 måste innehålla ovanstående åtgärder för att äldre människor ska kunna känna sig säkra i Uppsalatrafiken. Uppsala kommun måste påverka Kollektivtrafiknämnden att göra de förändringar som UPS här ovan påpekar.

Ett växande Uppsala.

UPS har under en längre tid varit kritisk till såväl de nya byggplanerna såsom Översiktsplanen. Närmiljön är av särskild betydelse för äldre och förtätningen är därmed av ondo. Många äldre känner sig otrygga i vissa delar av Uppsala. Otryggheten i bl.a centrum gör att fler väljer att ta bilen. UPS har följande krav på politiker och de som planerar kommande planer;

- Naturvärden och grundvatten är otillräckligt fredade. De måste tydligt anges var ny bebyggelse inte får komma till.
- Konsekvenser för grundvattnet på lång sikt av den växande kommunen måste särskilt utredas.
- Radonrisker måste utpekas.
- Det skadliga bullret och luftföroreningarna måste åtgärdas och Uppsalabornas hälsa måste kraftigt förbättras.
- Planen måste anvisa hur trafikfrågorna skall lösas – det gäller kollektivtrafik och biltrafik.
- Bostadsbyggande och social infrastruktur måste hänga samman i tid och rum. Kommunen måste ha instrument att åstadkomma detta.
- Särskilt måste boende för äldre (gäller även trygghetsboende) tidigt infogas i mönstret.
- En avgörande förutsättning för att åstadkomma detta är kommunala markinköp men också att tillvarata de möjligheter som ligger i det kommunala planmonopolet.
- Tillgång till Gröna oaser med parkbänkar och "gåstråk" med bänkar för vila i närområdet.
- Kommunala vakter i staden.
- Vissa delar av staden är dåligt upplyst. Fler och tätare gatubelysning måste tillskapas.
- Offentliga handikappanpassade toaletter måste finnas.

Mål och Budget 2018-2020 måste innehålla ovanstående punkter för att ett hållbart Uppsala ska kunna skapas.

Vård och omsorg.

Den värdegrund som kommunen har beslutat om och som Äldrenämnden arbetar efter måste få en tydligare roll och en tydligare beskrivning i Mål och Budget 2018-2020. UPS vill veta hur budgeten prioriterar och arbetar utifrån följande punkter;

- Konkurrensplanen ska ersättas med en kvalitetsplan.
- Utveckla egen regi men ha kvar mångfald.
- Förebyggande arbetet prioriteras.
- Fokus på delaktighet och inflytande.
- Fokus på tillgänglighet och kvarboende.
- Samverkan med forskning och universitet.
- Mat och måltider.
- Ordning och reda i ekonomin.

UPS tycker att hemtjänsten måste utvecklas och effektiviseras. Det är oacceptabelt att mer än hälften av medarbetarna saknar korrekt utbildning. UPS anser att Wifi/bredband ska finnas på kommunens samtliga särskilda boenden. Idag kan en vårdtagare inom hemtjänsten få besök av upp till 19 olika personal. Det är oacceptabelt. Kommunen borde sätta ett mål på minimum sju medarbetare/vårdtagare. UPS anser att biståndshandläggning måste vara fristående från utförarna.

Kommunen måste ta del av och sedan ta tillvara den välfärdsteknik som finns idag. Många äldre personers vardag skulle betydligt underlättas om kommunen tog sitt ansvar på detta område.

UPS anser att följande områden och problem måste ha nollvision;

- Undernäring och trycksår bland de som bor på särskilda boenden och vårdtagare som har hemtjänst.
- Ingen människa som bor på särskilda boenden eller har hemtjänst ska behöva dö ensam eller uppleva smärta.

Mål och Budget 2018-2020 måste åtgärda ovanstående punkter för att människor i kommunen ska kunna lita på att de får en säker och trygg vård när behovet uppstår.

Förebyggande hälsovård och stöd till anhöriga.

UPS kan inte nog påpeka hur viktig den förebyggande vården är och framförallt stödet till anhöriga. Det är 70 – 80 % av kommunens vårdtagare som vårdas av en anhörig. Utan dessa anhöriga skulle kommunens vård och omsorg kollapsa.

- Aktiviteter för seniorer till ett överkomligt pris t.ex. boulebanor, motionshallar och gym.
- Träffpunkter med aktiviteter, gemenskap och social samvaro.
- Seniorrestauranger, tillgång till bra mat i sitt närområde.
- Att kunna ta del av kultur t ex, genom teatrar, konserter mm.
- Kulturlokaler ska även vara anpassat för funktionshindrade.
- Information och uppsökande verksamhet från 75 år.
- Information på modersmålet.

Mål och Budget 2018-20 måste beakta ovanstående punkter för att äldre människors vardag ska vara trygg och meningsfull.

För UPS

Jan Ask

Ordförande